

**Vplyv kontinuálneho vzdelávania na úroveň výchovno-vzdelávacej činnosti
v materských školách v školskom roku 2015/2016 v SR**

Využitiu poznatkov učiteľov z absolvovaných foriem kontinuálneho vzdelávania (KV) vo výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ) bola venovaná pozornosť počas výkonu školskej inšpekcie v **178** kontrolovaných školách (MŠ): **125** komplexných (KI) a **53** tematických (TI) inšpekcií. Kontrolovaných bolo 163 štátnych, 7 cirkevných a 8 súkromných škôl. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 159 škôl, s vyučovacím jazykom maďarským 7, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 8 škôl. Zdrojom informácií boli výsledky **495** hospitácií, riadený rozhovor s učiteľmi (rozhovor), ročný plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov (plán KV), dokumentácia týkajúca sa ich ďalšieho vzdelávania, zápisnice z rokovania poradných orgánov riaditeľa (PO), školský vzdelávací program – požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, plán vnútornej kontroly školy vrátane plánu a záznamov hospitačnej činnosti, informačný/volný rozhovor s vedúcimi pedagogickými zamestnancami.

Svojou účasťou na vzdelávacích aktivitách preukázali učitelia záujem o zdokonaľovanie vlastných profesijných kompetencií. V rozhovoroch niektorí uvádzali, že boli motivovaní získaním kreditov pre zvýšenie svojho finančného ohodnotenia. Ich dopyt po konkrétnych vzdelávacích aktivitách výrazne ovplyvňovala i vymedzovala ponuka poskytovateľov KV¹ v jednotlivých krajoch Slovenska, uprednostnili Metodicko-pedagogické centrum (MPC). Z hľadiska profesijného rastu ocenili vzdelávacie programy spojené s praktickými možnosťami ich využitia vo VVČ². V Bratislavskom, Prešovskom a Trenčianskom kraji nemali všetci učitelia možnosti vzdelávať sa a nie vždy im boli na vzdelávanie sa vytvorené rovnaké podmienky. Oplyvnené to bolo nastavením požiadavky seba vzdelávať sa³, nedostatočným počtom učiteľov vzhľadom na počet tried, aj ich nekvalifikovanosťou⁴, tiež neumožnením vzdelávať sa zriaďovateľom⁵. Ojedinele učitelia v Bratislavskom, Nitrianskom, Prešovskom a Trnavskom kraji nepociťovali potrebu permanentného vzdelávania sa. Uvádzali, že nemali motiváciu, že ich hodnotenie riaditeľom tým nebolo podmienené a že zriaďovateľ im nepriznal finančné ohodnotenie za získané kredity⁶. V Košickom kraji dôvodom nezapojenia sa učiteľov do ďalšieho vzdelávania bolo ich reálne vzdelávanie sa na strednej alebo vysokej škole⁷. Vzhľadom na zameranie a potreby niektorých škôl Banskobystrického a Prešovského kraja nebol ich systém ďalšieho vzdelávania sa učiteľov dostatočne premyslený.

V ostatných 5 rokoch absolvovalo **361** (73 %) hospitovaných učiteľov⁸ niektorú z foriem i všetky moduly KV, ktoré boli zamerané na získanie a zdokonaľovanie profesijných kompetencií potrebných na **štandardný výkon pedagogickej činnosti** (aktualizačné, inovačné vzdelávanie) – **71 %** a na získanie profesijných kompetencií potrebných na **výkon**

¹ MPC; Občianske združenie, Šintava. EDU; Národná služba pre elektronickú spoluprácu škôl pri Žilinskej univerzite v Žiline (e_twinning); Pro Solutions, s. r. o., Bratislava; Agentúra RegionProgres, Michalovce; Casovia Academica, Košice; Škola PLUS s. r. o.; Portál Planéta vedomostí; ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka, Mierové námestie 10, Šintava (učiť moderne, inovatívne, kreatívne) a pod.

² Výtvarné techniky, pokusy a experimenty z oblasti fyziky, pedagogická diagnostika, environmentálna výchova, grafomotorika a pod.

³ MŠ, nám. 4. apríla 62, Marianka

⁴ MŠ, Medzany 104; MŠ, Tisinec 121

⁵ Mesto Trenčín

⁶ Bratislava – MČ Karlova Ves

⁷ SMŠ, Jelšová 12, Košice

⁸ V Prešovskom kraji takmer polovica (43,33 %) hospitovaných učiteľov neabsolvovala žiadny modul KV.

špecializovaných činností (špecializačné vzdelávanie) – **11 %**, napr. moduly zamerané na podporu zdravia, spoluprácu s rodinou, na primárnu prevenciu a jej aplikačné možnosti, kompetencie triedneho učiteľa. V tabuľke č. 1 sú zoradené zamerania akreditovaných programov KV, ktorých sa podľa záujmu zúčastnili hospitovaní učitelia.

Tabuľka č. 1 **Zameranie absolvovaného kontinuálneho vzdelávania učiteľmi**

Zameranie kontinuálneho vzdelávania	Počet učiteľov	%
Ciele, stratégie, metódy, prostriedky výučby	322	65,05
Činnosti s interaktívnou tabuľou	189	38,18
Tvorba softvéru, činnosti so softvéri	164	33,13
Tvorba učebných osnov	120	24,24
Iné zameranie	115	23,23
Spôsoby, formy hodnotenia	107	21,61
Pedagogické diagnostikovanie detí	61	12,32
Tvorba učebných textov	51	10,30

Učitelia počas rozhovoru uviedli, že najviac ich zaujalo KV zamerané na ciele, stratégie, metódy⁹ a prostriedky výučby. Pozornosť venovali aj modulom: činnosti s interaktívnou tabuľou, tvorba a činnosti so softvéri, tvorbu učebných osnov. V menšej miere sa zúčastnili vzdelávania zameraného na spôsoby, formy hodnotenia. Málo ich upútalo pedagogické diagnostikovanie a tvorba učebných textov. Je možné konštatovať, že záujem učiteľov o moduly KV zamerané na digitálne technológie (DT)¹⁰ a ich využívanie v pedagogickej činnosti súvisel s dobrým zabezpečením¹¹, v mnohých školách aj s nadštandardným spektrom a množstvom DT. V nemalej miere aj s vnútorným presvedčením učiteľov rozširovať profesijné ale aj osobné spôsobilosti vzhľadom na informačno-technický rozvoj súčasného obdobia. Z hospitovaných učiteľov uviedlo **115** (23,23 %), že absolvovali **vzdelávanie iného zamerania**, napr. rozvíjanie emocionálnej inteligencie, utváranie partnerských vzťahov a efektívnej komunikácie medzi školou a rodinou, medzinárodné partnerstvá (získavanie skúseností zo spolupráce so zahraničnými MŠ), prevencia syndrómu CAN (týrané a zneužívané deti), tanečná príprava, výtvarné prstové techniky, plavecký a lyžiarsky výcvik, mediálna a dopravná výchova, psychosociálny výcvik zameraný na zvládanie stresu, tvorivé dielne, orientácia v priestore a priestorová predstavivosť, vplyv sociálneho prostredia na vývin osobnosti dieťaťa, detské znakovanie, školský manažment. Niektorí učitelia prezentovali, že sa zúčastnili či zúčastňujú (v čase konania školskej inšpekcie) prípravného atestačného alebo funkčného a funkčného inovačného vzdelávania, čo sa preukázalo aj pri nahliadaní do plánu KV. Začínajúci učitelia *Banskobystrického, Košického, Trnavského a Žilinského kraja*¹² absolvovali vo svojich kmeňových školách adaptačné vzdelávanie.

V rámci systému ďalšieho vzdelávania sa učitelia zúčastňovali na rôznych aktivitách a konferenciách profesijných organizácií¹³, na školeniach a informačnom seminári Štátneho pedagogického ústavu k (inovovanému) štátnemu vzdelávaciemu programu (ŠVP). V súvislosti s inováciami v predprimárnom vzdelávaní považovali niektorí učitelia svoj profesijný rozvoj za prirodzený a nevyhnutný. Kladne sa vyjadrovali najmä tí, ktorým to

⁹ Vzdelávacie program Aktivizujúce metódy vo výchove (AMV) nemal z pohľadu učiteľov *Trenčianskeho kraja* náležitú odbornú úroveň, bol málo prínosných pre ich priamu VVČ. Zúčastneným školám v projekte AMV bola dodaná interaktívna tabuľa bez notebooku.

¹⁰ *Priklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, Tarnov 6; MŠ, Želmanovce 27; SMŠ, Mukačevská 1, Prešov; MŠ, Švermova 1, Sabinov

¹¹ Napr. interaktívna tabuľa, osobný počítač, notebook, tablet, mobilný telefón, digitálna kamera, digitálny fotoaparát a mikroskop, programovateľné digitálne hračky, hovoriace štipce, internet.

¹² Trnavský kraj – 5, Košický – 4, Žilinský – 2, Banskobystrický kraj – 1 začínajúci učiteľ

MŠ, Závadská 1, Tomášovce – poskytovanie pomoci zakomponované aj v úlohách metodického združenia

¹³ Spoločnosť pre predškolskú výchovu, Slovenský výbor svetovej organizácie pre predškolskú výchovu

uľahčilo vypracovanie ŠkVP, (interného) plánu práce, prípravu na VVČ a aplikovanie inovácií vo výučbe. Učítelia pozitívne hodnotili aj obsah seminárov organizovaných Štátnou školskou inšpekciou (ŠŠI) a MPC v rámci memoranda o spolupráci a želiajú si, aby sa v nich naďalej pokračovalo.

Skúsenosti¹⁴ z absolvovaného KV prezentovalo 338¹⁵ (68,28 %) učiteľov na rokovaní poradných orgánov (PO)¹⁶. Z inšpekčných zistení KI vyplývalo, že v 86 (68,8 %) školách sa PO podieľali na *internom vzdelávaní pedagogických zamestnancov*. Vychádzajúc z nahliadania do zápisníc z rokovania PO je možné predpokladať, že súčasťou interného vzdelávania boli aj skúsenosti učiteľov z absolvovaných foriem KV a zahraničnej stáže, ktoré sú zoradené v tabuľke č. 2 z hľadiska ich využívania/aplikovania učiteľmi.

Tabuľka č. 2 *Forma prezentovania získaných vedomostí, zručností, spôsobilostí z absolvovaného kontinuálneho vzdelávania učiteľmi*

Forma prezentovania skúseností z KV	Počet učiteľov	%
Krátka verbálna informácia	299	60,40
Diskusia (panelová diskusia, diskusná skupina)	164	33,13
Interný metodický materiál ¹⁷	162	32,72
Učiteľské portfólio	120	24,24
Referát	87	17,57
Otvorená hodina	76	15,35
Iná forma	35	7,07
Pedagogický deň	28	5,65

Učítelia získané skúsenosti reflektovali najmä krátkou verbálnou informáciou. Zvolili aj formu diskusie, interného metodického materiálu a učiteľského portfólia. Najviac interného metodického materiálu súviselo s DT a grafomotorikou (pracovné listy)¹⁸. V menšej miere využili referát a otvorenú hodinu, ktorá si vyžadovala tak ako pedagogický deň¹⁹ zodpovednú prípravu učiteľa vrátane uplatnenia inovatívnych učebných prístupov a schopnosti reagovať, argumentovať na otázky či podnety zúčastnených. Z *iných foriem* využívali rôzne metodické ukážky, prezentáciu v Power-Pointe, individuálne konzultácie. Konštatovali, že aplikovanie získaných skúseností sa odzrkadľilo na zatraktívnení a variabilite výučby učiteľov a v učení sa detí, ktoré sa iniciatívnejšie podieľali na riešení učebných zadaní. Využívanie informácií z KV inými učiteľmi MŠ potvrdilo 276 (55,75 %) učiteľov. Učítelia očakávajú nové ponuky KV aj s praktickými ukážkami a ich odbornými analytickými diskusiami či metodické dni, ktoré by boli orientované na prípravu (interné plánovanie) VVČ, jednotlivé vzdelávacie oblasti ŠVP s využívaním vhodných učebných stratégií, na uplatňovanie evaluácie či

¹⁴ Poznatky, spôsobilosti, hodnoty, postoje.

¹⁵ KI – 251 a TI 87 učiteľov

¹⁶ V takmer polovici sledovaných škôl *Nitrianskeho* kraja neboli zapracované vzdelávacie aktivity v činnosti PO, čo malo negatívny dopad na rozvoj profesijného a kariérového rastu učiteľov.

MŠ, Opatovská cesta 39, Trenčín – interné vzdelávanie nebolo v zápisniciach z rokovania PO zaznamenané, resp. v zápisniciach z ich rokovaní nebolo zaznamenané; MŠ, Nám. 4. apríla 62, Marianka – PO sa nepodieľali na internom vzdelávaní učiteľov.

¹⁷ V mnohých prípadoch boli impulzom na prehodnocovanie učebných postupov či korekciu prípadných chýb vo VVČ.

¹⁸ Nie všetci učítelia *Nitrianskeho* kraja svoje tvrdenie vedeli aj preukázať.

¹⁹ Napr. MŠ, Lúčka 77 – Pedagogická diagnostika v MŠ, Aktivizujúce metódy vo výchove, Tvorba Portfólií; ZŠ s MŠ, Tulčík 116 – Špecifikovanie diagnostických nástrojov na hodnotenie detí, Realizácia VVČ formou hry prostredníctvom bádania a experimentovania v prírode; MŠ, Švermova 1, Sabinov – Grafomotorika vo výtvarnom prejave, Využívanie piktogramov v pravidlách fungovania MŠ, Príprava inovatívnych návrhov k tvorbe školského vzdelávacieho programu.

pedagogické diagnostikovanie detí. Uvítali by aj doplnenie aktuálnych programov (rozvíjanie predčitateľskej, matematickej, logickej, prírodovednej a sociálnej gramotnosti detí) o praktické aplikovanie didaktických prístupov v predprimárnom vzdelávaní.

Z inšpekčných zistení KI vyplývalo, že v 103 (82,4 %) školách plán KV²⁰ vychádzal z ich stanovených cieľov a poslania V a V, z aktuálnych potrieb a zamerania. V škole Bratislavského kraja²¹ mali problém so spracovaním aktuálneho plánu KV vzhľadom na to, že zriaďovateľ žiadal jeho vypracovanie nie na školský, ale na kalendárny rok. Plán KV v 2 školách²² Banskobystrického kraja vychádzal z potrieb a zamerania ZŠ, pre aktuálny školský rok vzdelávanie určené pre učiteľov MŠ nebolo plánované. Dve školy²³ v Nitrianskom aj v Prešovskom kraji nemali vypracovaný plán KV.

Učiteľ z **Banskobystrického** kraja²⁴ sa zúčastnil vzdelávania prostredníctvom **Projektu Comenius**²⁵ s cieľom formovať zdravé vedomie s pozitívnym vplyvom na ochranu zdravia, telesnú a duševnú hygienu detí v predškolskom veku. Získané skúsenosti zo zahraničnej stáže adekvátne využil počas hospitovanej VVČ. Podporoval uplatňovanie skúseností detí, ktoré získali pozorovaním pracovných činností jednotlivých profesií. Inicioval deti k objavovaniu funkčnosti predmetov súvisiacich s výkonom konkrétneho povolania a vhodne, pre deti pútavo vysvetlil, napr. postup hasenia požiaru. Deti prakticky a smelo využívali a tiež prezentovali nadobudnuté i vlastné skúsenosti v námetových hrách. Tvarovali pečivo, obsluhovali v obchode, riešili rôzne dopravné situácie, primerane rozlišovali a zdôvodňovali význam vhodných/nehodných potravín pre ich zdravie. Účinne učiteľ zaradil aj pohybové aktivity na trampolíne, čo malo pozitívny vplyv na rozvíjanie špeciálnych pohybových spôsobilostí detí. Na pobyte vonku využil aktivizujúce metódy napomáhajúce zdravému životnému štýlu.

Všetci **učitelia** tvrdili, okrem 1 zo *Žilinského* kraja, že **využívajú skúsenosti z KV** v priamej vyučovacej činnosti a 353 (93,38 %) z nich uvádzali, že aj počas hospitovaných činností²⁶ školskými inšpektormi. Z nahliadania do plánu vnútornej kontroly škôl, záznamov z hospitačnej činnosti a informačného/voľného rozhovoru s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, napriek podpore vzdelávania, bol málo zreteľný ich záujem o účinné implementovanie skúseností učiteľmi vo VVČ. Zo zistení KI v 125 školách vyplýva priemerná úroveň vnútorného systému kontroly a hodnotenia. Riaditelia, okrem 31, stanovili zámery kontrolnej činnosti (75,2 %), hodnotili zistenia (58,4 %), však málo pozornosti venovali kontrole odstránenia zistených nedostatkov (40,8 %).

Počas výkonu školskej inšpekcie bolo zaznamenané využívanie slovných, názorných, imitačných, motivačných, heuristických, diagnostických metód a špecifických metód predčitateľskej gramotnosti. Učitelia rôznorodými aktivitami napomáhali rozvíjaniu pohybových a rytmických, predčitateľských, digitálnych, grafomotorických, matematických,

²⁰ *Príklad vhodnej/dobrej praxe spracovania ročného plánu KV:* MŠ, Želmanovce 27; MŠ, Ličartovce 239; MŠ, Víťaz 183; MŠ, Švermova 1, Sabinov; MŠ, Hubošovce 56; MŠ, Pušovce 2; MŠ, Lúčka 77; MŠ, Nemcovce 39.

²¹ MŠ, Kolísková 14, Bratislava

²² ZŠ s MŠ s VJM, Nová Bašta - Magyar Tanítási Nyelvű Óvoda, Újbást; ZŠ s MŠ – Alapiskola és Óvoda, Radzovce 418

²³ ZŠ s MŠ, Gogoľova 2143, Topoľčany; MŠ Šalov 58; MŠ, Chmeľov 217; MŠ, Tisinec 121

²⁴ ZŠ s MŠ – Alapiskola és Óvoda, Radzovce 418

²⁵ Školské partnerstvá: Chorvátsko – Kopačevo a Bellye; Maďarsko – Pécs; Rumunsko – Kolozsvár a Székelyudvarhely

²⁶ *Príklad vhodnej/dobrej praxe využívania inovatívnych učebných prístupov:* MŠ, Cabanova 4, Bratislava; MŠ, Hviezdoslavova 1, Ivanka pri Dunaji; MŠ, Školská 78, Lovinobaňa; MŠ, Pribelce 278

vizuálnych, prírodovedných a sociálnych spôsobilostí. Využívali zážitkové učenie sa detí, didaktické hry, hranie rolí, sensorické hry, edukačné a grafomotorické programy interaktívnej tabule, matematické úlohy s programovateľnou digitálnou hračkou Bee-Bot na svojpomocne zhotovených podložkách či hovoriacej cvičebnice Jeden krok do školy, tvorivú dramatikú, tvorbu kníh, časopisov a pravidiel s piktogramami, maľované čítanie, obľahovanie písmen, pestovateľské činnosti. Niektorí skúmanie, bádanie, experimentovanie a pozorovanie, pojmovú mapu, ktoré iniciovali aktivitu detí, ich samostatnosť, sústredenie sa a tvorivosť. Tiež hodnotenie pohladením, úsmevom, gestom, potleskom a znakom/piktogramom. Zaznamenaná bola tvorba animovaného príbehu a aktivita s informáciami prepojená s mediálnou výchovou pri sledovaní online prenosu z prírody webkamerou²⁷. Pozorované bolo aj uplatňovanie prvkov Montessori pedagogiky, avšak výber učebných stratégií v škole Banskobystrického kraja nebol účinným prínosom pre VVČ²⁸. Učitelia *Nitrianskeho* a *Trnavského* kraja menej uplatňovali skúsenosti týkajúce sa metód, foriem a prostriedkov výučby, rozvíjania kreativity, hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí detí o ktoré paradoxne prejavili v rámci KV najväčší záujem. Boli aj učitelia, ktorí využívali len tradičné metódy a postupy (monológ, opis, vysvetľovanie, sprostredkovaný prenos poznatkov namiesto priameho pozorovania) vo V a V, čím sa stávali najmä edukačné aktivity pre deti neatraktívne. Príčinami boli v *Bratislavskom* a *Prešovskom* kraji najmä dominantné postavenie učiteľa a absencia ponuky divergentných učebných situácií.

Pozitívne zistenia

- záujem pedagogických zamestnancov o ponúkané akreditované programy kontinuálneho vzdelávania súvisiace so zameraním škôl a reflektujúce potreby pedagogickej praxe
- podpora rozvíjania profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov vedúcimi pedagogickými zamestnancami prostredníctvom ročného plánu kontinuálneho vzdelávania
- prezentácia skúseností z kontinuálneho vzdelávania v rámci rokovania a aktivít poradných orgánov riaditeľa
- záujem pedagogických zamestnancov o ďalšie vzdelávanie sa prostredníctvom seminárov organizovaných inými inštitúciami²⁹

Negatívne zistenia

- nerovnaké podmienky pre vzdelávanie sa učiteľov
- absencia vzdelávania sa učiteľov v zahraničí
- slabá kontrola týkajúca sa využívania skúseností zo vzdelávaní v priamej výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľa

Závery

Učitelia materských škôl mali záujem o rozvíjanie svojich profesijných kompetencií. Motivovaní boli aj osobným prospechom zvýšenia finančného ohodnotenia získavaním kreditov. Vyzdvihovali programy kontinuálneho vzdelávania, ktoré reflektovali ich praktické výučbové potreby. Nie vždy mali vytvorené rovnaké podmienky na svoj profesijný rozvoj v Bratislavskom, Prešovskom a Trenčianskom kraji. V niektorých školách Banskobystrického a Prešovského kraja nebol ich systém ďalšieho vzdelávania cieľavedome a účinne nastavený. Príčinami boli najmä obmedzujúce zásahy niektorých riaditeľov i zriaďovateľov. Vyskytli sa

²⁷ SMŠ, Mukačevská 1, Prešov; MŠ, Pušovce 2

²⁸ SMŠ, Horná Strieborná 6, Banská Bystrica

²⁹ Školský úrad, ŠPÚ, ŠŠI v spolupráci s MPC (memorandum) a pod.

učitelia v Bratislavskom, Nitrianskom, Prešovskom a Trnavskom kraji, ktorí nepociťovali osobnú potrebu vzdelávať sa.

V ostatných piatich rokoch absolvovalo **361** (73 %) hospitovaných učiteľov niektorý ale aj všetky programy kontinuálneho vzdelávania. Preferovali poskytovateľa Metodicko-pedagogické centrum. Aktualizačné a inovačné vzdelávanie využilo 71 % a špecializačné vzdelávanie 11 % učiteľov. Najväčší záujem prejavili o modul zameraný na ciele, stratégie, metódy a prostriedky výučby. Pozornosť venovali aj programom orientovaným na činnosti s interaktívnou tabuľou, tvorbu a činnosti so softvéromi, tvorbu učebných osnov. V menšej miere sa zúčastnili vzdelávania zameraného na spôsoby, formy hodnotenia. Málo ich zaujalo pedagogické diagnostikovanie a tvorba učebných textov. Iné zameranie programov uviedlo 115 (23 %) učiteľov, napr. školský manažment, dopravná i mediálna výchova, orientácia v priestore a priestorová orientácia, funkčné vzdelávanie, prípravné atestačné vzdelávanie. Adaptačné vzdelávanie absolvovalo v Banskobystrickom, Košickom, Trnavskom a Žilinskom kraji 12 hospitovaných učiteľov. Učitelia uvádzali, že sa zúčastňovali školení a informačného seminára Štátneho pedagogického ústavu k vzdelávacím oblastiam, evaluačným otázkam štátneho vzdelávacieho programu a k tvorbe školského vzdelávacieho programu. Pozitívne hodnotili semináre organizované Štátnou školskou inšpekciou a Metodicko-pedagogickým centrom v rámci memoranda o spolupráci. Želajú si také vzdelávania, ktoré by aj s praktickými ukážkami či metodickými dňami reflektovali štátny vzdelávací program.

Vedúci pedagogickí zamestnanci podporovali rozvoj profesionality učiteľov, čo deklarovali požiadavkami na kontinuálne vzdelávanie v školskom vzdelávacom programe a ročným plánom kontinuálneho vzdelávania. Avšak v rámci vnútroškolskej kontroly sa málo zaujímali o účinné aplikovanie skúseností učiteľov zo vzdelávaní do procesu výchovy a vzdelávania.

Skúsenosti z absolvovaných programov kontinuálneho vzdelávania a zahraničnej stáže Projektu Comenius, ktorej sa zúčastnil 1 učiteľ Banskobystrického kraja, prenášalo na rokovania poradných orgánov riaditeľa 338 (68 %) učiteľov. Najčastejšie ich reflektovali krátkou verbálnou informáciou. Zvolili aj formu diskusie, interného metodického materiálu a učiteľského portfólia. V menšej miere využili referát a otvorenú hodinu, ktorá si vyžadovala tak ako pedagogický deň zodpovednú prípravu učiteľa s dôrazom na aplikovanie inovatívnych učebných prístupov a odborného argumentovania na podnety zúčastnených. Z iných foriem využívali prezentáciu v Power-Pointe, metodické ukážky výchovno-vzdelávacej činnosti, vzájomné konzultácie s kolegom na triede. Učitelia, okrem 1 v Žilinskom kraji, tvrdili, že využívali skúsenosti zo vzdelávaní, seminárov a zahraničnej stáže vo svojej pedagogickej činnosti, 353 (93 %) z nich uvádzalo, že aj počas hospitovaných činností školskými inšpektormi. Niektorí ich reálne nevedeli uplatniť v praxi. Inovatívne postupy využívali učitelia zväčša v hrách a hrových činnostiach/v činnostiach podľa voľby detí a edukačných aktivítach/cielených vzdelávacích aktivítach. Napomáhali rozvíjaniu základov kompetencií detí rôznymi metódami, napr. aktívnou činnosťou, inštruktážou, otázkami, aj otvorenými, demonštrovaním a bádáním, pozorovaním, hodnotením. Využívali hranie rolí, dramatizáciu, jazykové, logické, pamäťové a pohybové hry, edukačné programy, tvorbu pojmovej mapy a v Prešovskom kraji aj tvorbu animovaného príbehu a online pozorovanie. Z riadeného rozhovoru vyplývalo, že učitelia bežne používali digitálne technológie na rozvíjanie príslušných kompetencií detí. Zistenia školských inšpektorov poukázali na priemerný stav a úroveň (71,34 %)³⁰ špecifikovania činností detí prostredníctvom digitálnych technológií.

³⁰ Komplexná inšpekcia – 67,69 %, Tematická inšpekcia – 75 %.

Porovnaním zistení z komplexných a tematických inšpekcií³¹ je možné konštatovať, že napriek vzdelávaniu sa učiteľov celkovo nenastali výraznejšie zmeny v ich vyučovaní pri zavádzaní štátneho vzdelávacieho programu do pedagogickej praxe pilotnými materskými školami.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- vytvárať v spolupráci so zriaďovateľom rovnaké podmienky pedagogickým zamestnancom pre udržiavanie a rozvíjanie ich profesijných kompetencií vrátane zahraničnej stáže
- zabezpečiť v spolupráci s poradnými orgánmi prenos skúseností učiteľov z absolvovaných vzdelávaní a seminárov aj formou pedagogického dňa či otvorenej hodiny
- zamerať systematickú kontrolnú činnosť na účinné aplikovanie skúseností učiteľmi získanými z absolvovaných programov kontinuálneho vzdelávania v ich priamej výchovno-vzdelávacej činnosti
- vychádzať pri systéme ďalšieho vzdelávania učiteľov aj z nedostatkov zistených počas hospitácií

Metodicko-pedagogickému centru

- zamerať programy kontinuálneho vzdelávania na štátny vzdelávací program a v súvislosti s tým na získavanie praktických skúseností aplikovania účinných metód, foriem a prostriedkov vo výučbe učiteľov vrátane hodnotenia vzdelávacích výsledkov a pokrokov detí

Zriaďovateľom škôl

- vytvárať rovnaké podmienky pedagogickým zamestnancom na uplatnenie práva a povinnosti ich profesijného rozvoja

³¹ Komplexná inšpekcia – učitelia uskutočňovali priamou výchovno-vzdelávacou činnosťou školský vzdelávací program vypracovaný v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne vzdelávanie – ISCED 0. Tematická inšpekcia – učitelia pilotných materských škôl uskutočňovali výučbu podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.